

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

Ljubljana, četrtek, dne 16. februarja 1933.

Štev. 20.

Klici iz revirjev

Vedno obupnejši klici prihajajo iz naših premogovnih revirjev. L. 1926. je delalo v teh revirjih še nad 7000 delavcev, l. 1931. že samo nekaj nad 4500 in danes je dela le še za 2000 polno zaposlenih delavcev. Velika nevarnost pa je, da bo zaposlitev delavstva še manjša, ker pada še naprej delež naših premogovnikov pri dobavi železnice. Če pa padejo dobave še bolj, potem je skoraj neizogibno, da se bo v vsem zagorskem okraju ustavilo delo, v poletnih mesecih pa se zmanjšalo delo še v vseh ostalih. Velik okraj naše banovine bo brez dela, velik del prebivalstva banovine bo obnemogel v bedi, revščini in pomanjkanju. In tedaj ne bo preostalo državi nič drugega, ko da ona priskoči na pomoč, ker ljudje ne morejo iti živi pod zemljo.

Iz vsestransko izčrpnih referatov, ki jih je podal na konferencah Zbornice za TOI generalni direktor Skubec in katere smo v celoti objavili, jasno sledi, da je življenje in smrt v naših premogovnih revirjih odvisno od višine dobav, ki jih prejema naša premogovniki za železnice. Če se v tem pogledu ne bo doseglo izboljšanje, potem tudi ni upati na izboljšanje v revirjih, če pa bodo državne železnice zopet naročale premog v starem obsegu iz naših premogovnikov, bo tudi zopet delo rešilo prebivalstvo revirjev pred propadanjem in državna pomoč bo postala nepotrebna.

Ali pa bo mogoče doseči, da bodo železnice zopet v starem obsegu nabavljale premog iz trboveljskih premogokopov? Od tega vprašanja je danes odvisno prebivalstvo vsega okraja in zato pravimo, da mora biti to vprašanje pozitivno in ugodno rešeno.

Navidezno je sicer stališče državnih železnic edino pravilno. Železnice so državne, država pa je tudi lastnik premogovnikov, ki morejo docela kriti vse potrebe železnic. Kaj je torej bolj naravno, ko da državne železnice nabavljajo premog le iz državnih premogokopov. Tem bolj pa izgleda vse to pravilno, ker so posestniki delnice TPD večinoma tuji in gre torej velik del čistega dobička TPD v obliki dividend v tujino. Zato se ni čuditi, če železniški minister vedno bolj zmanjšuje nabavo premoga iz trboveljskih premogovnikov in vedno bolj povečuje nabavo iz državnih. Saj je vendar eno najbolj elementarnih gospodarskih načel, da ne kupuj drugod blaga, če ga lahko pridobiš v lastni hiši. Zato treba priznati, da govori viden za nabavno politiko državnih železnic in da je baš vsled tega tako težko ugodno rešiti vprašanje naših premogovnikov.

Vseeno pa ga je mogoče rešiti, ker je stališče državnih železnic le navidezno pravilno. Če ne bi železnice s favoriziranjem samo državnih premogokopov delale nikomur škodo, potem bi bilo njih stališče tudi pravilno. Toda s svojim postopanjem delajo državne železnice celemu okraju škodo, s svojo nabavno politiko ženejo na tisoče delavcev in na desetisoče prebivalstva v pomanjkanje in lakoto in zato ni mogoče te nabavne politike presojati le s stališča priproste gospodarske kalkulacije. S kategorično zahtevo upoštevanja se oglašajo tu socialni moment, ki pravi, da je vsak račun napačen, če je plačljiv le s skrajnim pomanjkanjem ljudstva.

Država to načelo tudi vedno proglašala in ne priznava nobenemu zasebniku te pravice, da bi samo zavoljo svojega dobička teptal ljudski interes. Država zahteva, da vsak zasebnik, vsako zasebno podjetje izpolnjuje svoje socialne dolžnosti in če država vidi, da se to ne vrši, potem se tudi ne pomišlja, da z močno roko napravi red. Kar zahteva država od drugih, to velja za njo v še večji meri. Čeprav je mogoče za državne finance, za državni dobiček ugodnejše, če kupuje premog le iz svojih premogovnikov, vendar postane ta dobiček v istem hipu napačen, če je mogoče

le na škodo ljudstva. Ta dobiček postane na ta način socialno zlo in dolžnost države je, da ga odpravi.

Pa tudi iz finančnih ozirrov je ta dolžnost države evidentna. Kajti če izgubi prebivalstvo celega okraja vsako možnost zaslužka, potem mora skrb za to prebivalstvo pasti na breme države. Hočeš nočeš bo morala država dati ljudem hrano, hočeš nočeš bo morala država izplačevati brezposelne podpore, hočeš nočeš bo morala resignirati na vse davčne dohodke iz celega okraja. In ti stroški bodo neprimerno večji, kakor pa more biti ves dobiček, ki bi ga država dosegla s tem, da nabavlja za svoje železnice premog le iz svojih premogokopov. Kar bi si država s tem na eni strani prihranila, to bi na drugi strani izdala v dvakrat večji meri. Oni navidezni dobiček bi se dejansko spremenil v veliko in zelo občutno izgubo.

A še druga in mnogo pomembnejša izguba bi zadela državo. Nobena stvar mo-

ralno in fizično ne uniči tako naroda ko brezdolje. Po pravici pravi nemški pregovor, da je brezdolje začetek vseh grehov. Prva naloga države mora zato biti, da skrbi, da bodo vsi njeni državljani zaposleni, da si bo mogel vsak z delom zaslužiti svoj kruh. Vsled splošne gospodarske stiske danes žal ni več mogoče tega v celoti doseči, zato pa je tem bolj jasna in nujna dolžnost, da ne izgube dela vsaj oni, ki ga danes še imajo. Za nikogar pa ni ta dolžnost tako evidentna ko za državo. S tem pa je tudi do popolnosti zaključen dokaz, da država ne sme favorizirati pri nabavi le svojih premogokopov, če postane to favoriziranje socialno zlo.

Socialno zlo pa je danes že postalo in zato smo prepričani, da bodo državne železnice revidirale svoje stališče in zopet v starem obsegu nabavljale premog iz slovenskih premogovnikov. To je naravnost državna nujnost, proti kateri naravnost izgine navidezni računski dobiček.

Zasedanje banovinskega sveta

V sredo dopoldne se je pričelo III. zasedanje banovinskega sveta Dravske banovine. Po prečitanih odloka o sklicanju banovinskega sveta in ukaza o razrešitvi nekaterih bivših in imenovanju novih članov, je bila odposlana vdanostna brzojavka kralju, pozdravni brzojavki pa predsedniku vlade in notranjemu ministru.

Nato je očrtal v lepem govoru ban dr. Drago Marušič splošne prilike v banovini. Iz njegovega govora posnemamo:

Naloga banovinskega sveta je zelo težka, kajti splošne gospodarske razmere so se v zadnjem letu še poslabšale. Od vseh pokrajin v državi je Dravska banovina od krize najbolj prizadeta.

To jasno kaže tudi proračun. Sedanji proračun v višini 110 milijonov Din niti od daleč ni mogel biti uresničen, ker se je davčna osnova za l. 1932. občutno znižala. Posebno hud udarec pa je bil zadan banovinskim financam z novim trošarskim zakonom, vsled katerega so se znižali banovinski dohodki za 22 do 23 milijonov Din.

Nato se je g. ban s priznanjem spomnjal požrtvovalnega dela uradništva in zlasti učiteljstva ter prešel na gospodarsko delo banovine.

Kakor v preteklem letu, tako bo banovina posvečala kmetijstvu posebno skrb. V tem oziru bo zlasti dobrodošla podpora učiteljstva.

Elektrifikacija banovine napreduje in je postavitev 3. akumulatorja v Velenju zagotovljena. K električnemu omrežju banovine se letos priključi Notranjska in bo v ta namen zgrajen daljnovod do Cerknice. Prav kmalu pa bo tudi gotov daljnovod do Novega mesta. Mnogo načrtov pa vsled pomanjkanja denarja ne bo mogoče izvesti.

Socialnim vprašanjem bo veljala posebna skrb banovine, ki je v ta namen ustanovila tudi osrednji pomožni odbor. Letos je izdala v socialne namene banovina 700.000 Din.

Zdravstveni zavodi so poslovali v redu, nekatere pa je bilo treba razširiti, ker so postali premajhni.

Tudi za pospeševanje trgovine in industrije in obrta je storila banovina, kolikor ji je bilo mogoče. Kljub krizi so bili doseženi uspehi na tem polju zadovoljivi. Posebno mnogo je storila za razvoj tujškega prometa. Vse delo pa je bilo zelo ovirano od splošne gospodarske stiske.

V takšnih razmerah je bila sestava proračuna za l. 1933/34 posebno težavna. Na eni strani se je skušalo vse izdatke omejiti na minimum, na drugi strani pa se je moralo gledati tudi na to, da ne bi preveliko varčevanje škodovalo življenjskim interesom našega gospodarstva. Zato je v proračunu sicer do skrajnosti izvedeno načelo varčevanja, a se na drugi strani vendarle skuša vsaj s pičlimi sredstvi delovati za ublažitev gospodarske krize.

Morali pa so iz proračuna izpusti vsi izdatki za izredne potrebe. Vendar pa

bo zgraditev ceste Radeče-Zidani most-Litija-Ljubljana s posojilom v višini 10 milijonov omogočena.

Novi proračun znaša 95.48 milijonov Din in je za 14.8 milijonov ali za 13.5% manjši od prejšnjega. Ker gre od proračunane vsote 4 in pol milijona za plačilo obveznosti iz prejšnjih let, bo dejansko na razpolago le okrog 91.000.000 Din, to je za 17% manj ko lani.

Predvideni primanjkljaj se bo najbrže zvišal na 7 milijonov, ker finančno ministstvo dolguje banovini na račun dotacij še 6.9 milijonov Din. Za 2.500.000 Din še ni kritja, ki ga bo moral najti banovinski svet.

Proračun banovinskih podjetij izkazuje 44.49 milijonov izdatkov in 44.51 milijonov dohodkov. Lastni dohodki podjetij pa znašajo le 33.74 milijonov in znaša dotacija banovine 10.77 milijonov ter je za 324.000 večja ko lani. Lastni dohodki banovinskih podjetij so se zmanjšali za 4.287.000 Din.

Osebnih izdatki znašajo v vsem 6.705.485 Din ter so v tem všteti tudi stroški za režijsko in bolničarsko osebo v zavodih.

Za pospeševanje elektrifikacije je določenih 1.300.000 Din, ki jih pričakuje banovina od banovinske trošarine na električni tok.

Za kmetijstvo je določenih 8.875.660 Din ali 9.3% vseh izdatkov. Vsled krize so se morali izdatki za kmetijstvo znižati za 3 milijone.

Proračun prosvetnega oddelka izkazuje 5.515.486 Din izdatkov, od katerih je namenjeno 600.000 Din občinam za podpore pri gradbi in popravilu šolskih poslopij, 1 milijon za gluhoonemnico, veliko vzgajališče in zavod za slepce, pol milijona za Sokola, pol milijona za gledališča.

Izdatki tehničnega oddelka so določeni na 39.1 milijonov Din ali 41% vsega proračuna in so za 12 milijonov manjši ko v tekočem proračunu. Izdatki so tako nizki, da bodo komaj zadostovali za redno vzdrževanje prometnih komunikacij.

Za socialno politiko in narodno zdravje je določeno 16.342.705 Din ali 17.1% vsega proračuna. Vsled obubožanja prebivalstva se je morala zvišati postavka za neizterljive bolniške stroške.

Proračun finančnega oddelka izkazuje 14.22 milijonov izdatkov ali 14.9% in je za približno 4 milijone večji.

Izdatki oddelka za trgovino, obrt in industrijo znašajo 2.215.530 Din. Vnešeni so le izdatki za neposredno podpiranje teh gospodarskih panog. Žal je bilo treba znižati izdatke za tujski promet.

V glavnem so všteti isti viri banovinskih dohodkov, pri nekaterih postavkah pa je bilo treba proračunati dohodke celo nižje. Tako so proračunane banovinske doklade na državne neposredne davke za 10 milijonov nižje, trošarina na alkoholne pijače pa za 21 milijonov.

Državna dotacija je predvidena na 7 mi-

Občni zbor

»Društva industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani«

bo

v ponedeljek dne 20. februarja 1933 ob pol 11. uri v veliki dvorani »Trgovskega doma« v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 27, I. nadstropje,

s sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor in poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Predlog odbora za spremembo društvenih pravil.
6. Predlog odbora, da se v okvirju društva ustanovi poseben evidenčni oddelek o občem kreditnem stanju trgovskih podjetij v državi.
7. Razni predlogi odbora za ureditev pereh gospodarskih vprašanj.
8. Volitev društvenega odbora in društvenega nadzorstva (§§ 10. in 15. pravil).
9. Slučajnosti.

lijonov, skupno z zaostalimi dotacijami pa na 13.923.283 Din.

Ostali primanjkljaj naj bi se kril z novimi banovinskimi davčninami in sicer s trošarino na mineralne vode, očetno kislino in kvas, takse na vloge in pritožbe, takso za pooblastitve in dovolitve za razna gospodarska udejstvovanja (otvoritev obrtov, trgovin) in trošarino na vino in žganje. Trošarina na kvas bi znašala 2 Din od kg, taksa na pooblastila in koncesije 100% državne takse, trošarina na vino 1 Din od litra, na žganje pa 5 Din od hektolitrske stopnje. Pri neposredni prodaji vina od producenta konzumentu so predvidene razne olajšave in se trošarina zniža na 0.50 Din. Trošarina naj bi dala 10 milijonov.

Po banovem poročilu, ki ga je sprejel banovinski svet z odobravanjem, je banski svet razpravljal o težkem stanju v premogovnih revirjih. Obširno so govorili o tem svetniku Birola, dr. Roš in dr. Goričar. Banski svet je soglasno odobril od dr. Roša predlagano resolucijo na ministra za gozdove in rude ter železniškega ministra, da se vrši nabava premoga za drž. železnice in drž. podjetja po ključu iz l. 1929.

MINIMALNE CENE ZA POLJSKI LES V FRANCIJI.

Francija je priznala Poljski za prvo polletje uvozni kontingent v višini 20.000 ton lesa. Ker pa je poljski les zelo poceni in ker se francoski lesni trgovci boje, da bi mogle preizkuse cene poljskega lesa napraviti zmedo na francoskem lesnem trgu, so zahtevali, da se določi za poljski les minimalna cena, pod katero se ne sme les prodajati. Generalni svet poljskih lesnih organizacij je ta predlog načelno sprejel in že pričel na tej podlagi pogajanja s francoskimi lesnimi interesi.

DRAGO ŠTEDENJE

Kakor poročajo sedaj listi, je nastal upor na holandski križarki »De zeven Provincien«, ker je holandska vlada znižala mornarjem plače. S tem znižanjem bi holandska vlada prihranila le okoli 300.000 Din in zaradi te male vsote je bila uničena križarka in ubitih 18 ljudi. Kako malo umestna je bila ta štednja se vidi najbolj iz tega, da prejema generalni guverner Nizozemske Indije 5 milijonov Din letne plače in bi torej nizozemska vlada s lahko prištedila več, kakor pa je mogla dati redukcija mornariških plač. Generalni guverner pa ostane na svojem mestu samo pet let in prejema nato do svoje smrti pol milijona Din letne plače. Danes so trije takšni upokojeni generalni guvernerji, od katerih prejema vsak skoraj dvakrat toliko, kolikor pa je znašala redukcija mornariških plač.

Svetovna produkcija nižja ko l. 1913

V enem svojih zadnjih tedenskih poročil razpravlja berlinski konjunkturi zavod o svetovni produkciji v letu 1932. Na podlagi števil ugotavlja, da je padla svetovna produkcija v l. 1932 v primeri s predvno dobo za 11%, čeprav se je v tem času pomnožilo prebivalstvo za 13%.

To padanje je bilo posebno intenzivno do sredi l. 1932, kasneje je nastalo malo zboljšanje, da ni produkcija več nazadovala. Mnogi pa so že zadovoljni, da je nazadovanje prenehalo. Najnižje stanje produkcije je bilo v večini dežel v poznem poletju. V Nemčiji, Združenih državah Sev. Amerike, v Franciji, Poljski, Madjarski in Italiji je bila produkcija še nižja ko v l. 1931. Samo nekaj držav je moglo produkcijo povečati, od vseh najbolj Japonska in Rusija. Ruski uspeh pa ne sme preveč začuditi, ker po vsem uničevanju, ki je vsled revolucije trajalo v Rusiji leta dolgo in je vsled tega splošno pomanjkanje naraslo do vrhunca, je na vse zadnje moralo priti do povečanja produkcije. Podrobnejši pregled o gibanju svetovne produkcije pokažejo te številke:

V primeri z letom 1928, je znašala produkcija odstotkov:

	1929	1930	1931	1932
Nemčija	101	89	72	57
Vel. Britanija	106	97	89	89
Avstrija	102	90	81	71
Poljska	100	82	70	52
Češkoslovaška	103	90	81	—
Madjarska	103	100	88	72
Francija	109	110	98	74
Belgija	101	90	81	71
Italija	111	103	93	78
Švedska	113	112	99	96
Chile	115	109	86	74
Združ. drž. Sev. Amerike	107	87	73	57
Kanada	112	95	80	66
Japonska	110	103	102	114
Britanska Indija	112	127	118	118
Rusija	124	156	208	234
Svet brez Rusije	107	93	81	67
Svet z Rusijo	107	96	87	74

Nazadovanje produkcije je v večini držav trajalo tri leta, v Vel. Britaniji, Franciji, Švedski in Japonski dve leti, v Brit. Indiji samo eno leto.

V vsem je bilo l. 1932 izdelanih industrijskih izdelkov za 110 milijard mark manj ko leta 1928. Izpadek produkcije je torej dvakrat tako velik, kakor je bil v svetovni krizi 1920/21. Če primerjamo dobo trajanja krize in njeno intenziteto, potem vidimo, da so dolgotrajne krize tudi posebno hude (Nemčija, U. S. A., Poljska), kratkotrajne pa tudi manj intenzivne (Japonska, Britanska Indija). Nesreča pač ne pride nikoli sama.

Zanimivo je tudi primerjanje, kako je padla produkcija z ozirom na valuto.

DOLGOVI MESTA ZAGREBA

Mesto Zagreb dolguje danes okoli 190 milijonov Din, katera vsota pa bi se mogla po mnenju finančnega odbora zvišati še za 8—10 milijonov, da bi znašal celoten dolg Zagreba 200 milijonov dinarjev. Večina tega dolga je kratkoročna in dolgoročnih posojil je le 10, ki znašajo samo 16,5 milijonov Din. Zato Zagreb silno trpi od velikih obresti, ki jih mora plačevati za svoje dolgeve. Za obrestno službo je potrebnih letno 23 milijonov Din, to je ena petina vseh dohodkov mesta.

Večina posojil je 8 in 9 odstotnih, zadnji investicijski posojili v višini 66 milijonov pa sta 11 in 11,75 odstotni. Zelo velike težave ima zagrebška občina tudi vsled tega, ker se je pri Mestni hranilnici zadolžila za blizu 135 milijonov in ji mora že v tem letu vrniti čim več teh svojih dolgov. Mesto Zagreb ima v Gradski štedionici 15 milijonov naloženih za razne svrhe. Ves ta denar pa je zamrzel in zato je obč. svet sklenil, da nakaže ves ta denar Gradski štedionici na račun svojega dolga, ki se je s tem zmanjšal na 120 milijonov Din.

*

ZAGREBSKI OBČINI PONUJENO ZUNANJE POSOJILO

V Zagreb so prišli zastopniki neke francoske finančne skupine, ki bi bila pripravljena dati Zagrebu večje dolgoročno posojilo. To posojilo bi znašalo sto milijonov frankov in bi se plačalo v 15 ali 20 letih.

Zagrebski župan dr. Krbek je vodil pogajanja s temi zastopniki najprej neobvezno, ko pa se je z njimi v glavnem dogovoril, je odstopil vso zadevo finančnemu odboru. Kakor se sporoča, bi se posojilo obrestovalo po 6 in pol do šest in tri četrt odstotkov, emisijski tečaj pa bi bil 92. Zagrebška občina bi uporabila po-

Od leta 1931 do 1932 se je spremenila produkcija z ozirom na valuto posameznih držav tako-le:

Dežele z intaktno zlato valuto: Belgija — 12,4, Francija — 24,5, U. S. A. — 21,9, Poljska — 25,7.

Dežele s prisilno urejeno valuto: Nemčija — 20,9, Italija — 15,1.

Dežele z nepolnovredno valuto: Velika Britanija 0, Avstrija — 12,4, Švedska — 3,0, Madjarska — 18,2, Chile — 14, Kanada — 17,5, Japonska — 11,8, Brit. Indija 0.

Težka kreditna kriza ni torej ostala brez vpliva na razvoj produkcije. V splošnem pa je mogoče reči, da so morale v posebno veliki meri omejiti svojo produkcijo države, ki so bile izstavljene posebno hudemu deflacijskemu pritisku, ko Poljska, U. S. A. in Nemčija. Tudi v naši državi se je pritisk deflacije zelo močno občutil.

Na drugi strani pa tudi valutno politična poseganja niso mogla povsodi zadržati nazadovanja produkcije, kakor se je to pokazalo v Avstriji, Madjarski, Chile in Kanadi. V drugih državah pa je inflacija nazadovanje proizvodnje zadržala, kakor se vidi to v Angliji, Britanski Indiji, Japonski in Švedski.

Vpliv odstotka industrijalizacije

Krizna občutljivost produkcije je bila v veliki meri odvisna od stopnje industrijalizacije, ki jo je dosegla posamezna država. Države z malo razvito industrijaz, a močnim stremljenjem po industrijalizaciji, so bile od krize mnogo manj prizadete, ko visoko industrijalizirane stare države. Tu je na prvem mestu omeniti Japonsko in Britansko Indijo. To pa velja še v večji meri za Rusijo, ki od svetovne krize sploh ni bila prizadeta.

V mladih industrijskih državah se je jasno videlo stremljenje, da se spremeni tudi gospodarska struktura dežele in sicer v tej smeri, da bi se težje industrije preneslo v nove kraje, ki imajo bolj ugodne produkcijske pogoje. Tako ni Japonska v dobi krize samo povečala svoje produkcije, temveč tudi svojo kapaciteto v svetovni industriji za najmanj eno desetino, Britanska Indija pa celo za najmanj eno četrtino. Še večji uspeh je dosegla v tem oziru Rusija, ki je svojo kapaciteto več ko podvojila.

Sploh se je pokazalo, da imajo takojmenovane mlade države mnogo več ekspanzivnih sil, ko pa stare, že visoko industrijalizirane države.

sojilo deloma za izplačilo svojih letičnih dolgov, deloma pa za investicije.

Finančni odbor pa te ponudbe ni sprejel, temveč zahteva, da stavijo to direktno ponudbo banke, oziroma finančne skupine, ki bi bile pripravljene posoditi denar. V Zagrebu se vseeno splošno upa, da pride do tega posojila.

Ustvariti treba nove kapitale

Nemški državni tajnik dr. Bang je na sestanku nemških industrijalcev govoril večji govor, v katerem je med drugim dejal:

»Nobena država ne more zahtevati od svojih državljanov morale, če se sama ne ravna po njej. Zato se ne bomo spozabili niti nad dolžniki niti nad upniki. Prisilno črtanje dolgov ne napravi nikogar bogatejšega in prisilne konverzije obresti samo izpodkopavajo kredit. Nobena država ne more živeti od tega, če okrade svoje rentnike. Kredit, to je zaupanje. Kdor zaupanje ubije, ta ubije gospodarstvo. Od prevelike višine dolgov in obresti se moramo oprostiti samo na ta način, da ustvarimo nov kapital. Kdor podtika vladi, da si hoče prisvojiti obresti in rente, laže. Laže pa tudi tisti, ki govori, da hoče vlada uvesti inflacijo. Kdor pričakuje zboljšanja od prikriti ali neprikrite inflacije, je ali tepec ali pa demagog.«

TUJSKI PROMET V FRANCIJI

Ravnokar so bili objavljeni podatki o tujskem prometu v Franciji v letu 1932. Vseh tujcev je obiskalo lani Francijo 944.358, dočim jih je leto prej bilo še 1.542.385. Največ je bilo Angležev, nad pol milijona, potem Amerikancev (143 tisoč), Špancev 120, Belgijcev 42, Švicarjev 35, Holandcev 30, Južnoamerikancev 20, Nemcev 10, Avstrijcev 6 in drugih 15 tisoč. Najbolj je padlo število turistov iz Anglije za 350 tisoč. Amerikancev za 62 in Špancev za 80 tisoč.

Naše narodno gospodarstvo v januarju 1933.

(Po statistiki OUZD v Ljubljani)

V januarju so s prav malimi izjemami nazadovale vse industrije. Deloma je temu vzrok sezonski čas, deloma pa izreden mraz, ki je pritisnil v drugi polovici meseca januarja. Samo stavbarstvo (to so zadnje tri industrijske skupine, 26. gradnja železnice, cest in vodnih zgradb n. pr. regulacija Ljubljane, 27. industrija kamenja in zemlje ter 28. gradnja nad zemljo) je izgubilo tekom enega meseca t. j. od decembra do januarja 2374 delavcev ali precej nad polovico celotnega padca 4355 delavcev.

Industrijska skupina	Povprečno štev. zav. del. v jan. 1933.	Prirast oziroma padec
Občinski obrati	1280	+ 130
Denarni zavodi itd.	554	+ 26
Gledališča, svobodni poklici	1206	+ 8
Rudarstvo	1	+ 0
Industrija tobaka	371	+ 0
Hišna služinčad	8198	— 3
Tekstilna industrija	9418	— 7
Industrija hrane in pijače	3573	— 12
Industrija papirja	1738	— 9
Gostilne, kavarne in krčme	2856	— 19
Poljedelstvo	526	— 8
Kovinska industrija	6169	— 162
Industrija kože in gume	1445	— 38
Grafična industrija	1677	— 31
Zasebna prometna podjetja	836	— 28
Higijena	1658	— 56
Trgovina	3956	— 162
Industrija za predelovanje lesa in rezbarstvo	3813	— 205
Gozdno planinska industrija	5224	— 290
Kemična industrija	1379	— 118
Centrale za proizvodnjo sile in za preskrbovanje z vodo	520	— 45
Javni promet	570	— 57
Oblačilna industrija in čiščenje	4184	— 426
Gradnja prevoznih sredstev	242	— 26
Predelovanje kože in njenih surogatov	3125	— 443
Gradnja železnice, cest in vodnih zgradb	1367	— 341
Industrija kamenja in zemlje	2253	— 718
Gradnja nad zemljo	1821	— 1315
Skupaj	69860	— 4355

Pomudbe, poupraševanja

Izvoz sočivja in gob. Izvoznikom sočivja in gob se je obrniti v svrhu kupčijskih zvez v Trgovsko in industrijsko zbornico Italo-Africano na Reki (Camera di commercio e industria Italo-Africana, Fiume) poštni predal 270.

Tvrdba Enrico A. Protti, Milano, Gran Sasso 25, se zanima za razna zastopstva tukajšnjih tvrdk, zlasti živilne stroke in deželnih pridelkov. Interesantom se je direktno obrniti na prej navedeno firmo.

»Kompensa« jugoslovansko trgovinsko A. O. v Beogradu, Kralja Milana ul. 13/1. je naslov tvrdke, ki se je ustanovila pred kratkim v namenu, da pomaga izvoznikom potom kompenzacijskih poslov. Tvrdba je organizirana po vzoru enakih ustanov v inozemstvu in je našim izvoznikom na razpolago, v kolikor se je želijo poslužiti pri izvozu ali uvozu s kompenzacijami.

Razstave, sejmi

LIPSKI POMLADANSKI VELESEJEM 1933

Lipski pomladanski velesejem 1933 se odpre dne 5. marca.

Končajo: Tekstilni sejem v sredo, dne 8. marca, Pohištenji sejem, sejem Sportnih izdelkov, sejem Pisarniških potrebščin »Jaegerhof« in posebni Foto-sejem, Optika, Kino, v četrtek, dne 9. marca. Ostale pogoje vzorčnega sejma v notranjem mestu v soboto, dne 11. marca. Veliki Tehnični Sejem in Gradbeni Sejem na razstavnem prostoru v nedeljo, dne 12. marca.

Informacije daje Častni zastopnik: Ing. G. Tönnies, Ljubljana, Dvořakova ulica 3/II., telefon 2762.

NOVI DAVKI NA MADJARSKEM.

Poročali smo že, da je madjarska vlada v svrhu uravnovešenja proračuna uvedla več novih davkov. Med temi davki so najvažnejši ti: dohodnina se poveča za 60%, davek na premoženje za 100%, davek na uradniške plače za 20%, davek na delniške družbe za 25%, davek v korist invalidskega fonda se poveča za 100%. Poleg tega se na novo uvede taksa na tantijeme, ki znaša 25%, poveča se nadalje taksa na kavo, čaj in banane. Končno je vlada še znižala uradniške plače za 10%. Tako upa vlada, da bo mogla kriti proračunski deficit v višini 160 milijonov pengov.

Po svetu

Skupščina je volilni zakon po daljši debati v načelu in tudi v podrobnostih sprejela. V razpravo pride sedaj občinski zakon.

Po 40urni seji je francoski parlament s 351:233 glasovi izrekel zaupnico Daladiérovu vladi in sprejel dvanajstine.

Herriot se je v članku v marsejskem »Petit Provençal« izjavil za obnoveitev predvojne francosko-ruske zveze, ker bi se s to zvezo mir v Evropi najbolj gotovo obvaroval.

Odbor devetnajstice DN je predložil plenumu DN predlog, da se uporabijo proti Japonski sankcije po § 16. pakta DN, če Japonska ne bi priznala suverenosti nad Mandžurijo in v treh mesecih evakuirala Mandžurijo.

Črno-belo-rdeči blok so ustanovili nemški nacionalni skupno s člani bojne zveze jeklenih čelad in nekaterih drugih manjših strank. Voditelji tega bloka so Hugenberg, Papen in Seldte, nosilec volivne liste pa naj bi bil maršal Mackensen.

Papež je prepovedal v vseh katoliških cerkvah na Bolgarskem molitve za carja Borisa, ker je bil prelomljen dogovor, da bodo vsi njegovi otroci, razen prestolonaslednika krščeni po katoliškem obredu.

Predsedstvo panevropske zveze je izdalo proglas, v katerem zahteva, da se v juliju 1934 odredi za vse evropske narode plebiscit, s katerim se naj izrečejo, če so za Panevropo ali ne.

Predsedniku Rooseveltu nameravajo v zvezi z gospodarsko krizo razširiti predsedniške pravice v tej meri, kakor jih še ni imel noben ameriški predsednik. Med drugim bi imel pravico, da spremeni vse dogovore o plačah in delu, nadalje bi smel črtati od parlamenta dovoljene izdatke in končno bi mogel odpraviti ali združiti ministrstva. Proti temu predlogu pa je nastal velik odpor.

Paderewski, slavni poljski pianist, je kandidat nacionalnih demokratov za predsednika republike.

Francoski in češkoslovaški poslanik sta protestirala v Sofiji zaradi bolgarsko-nemške trgovinske pogodbe, ki dovoljuje Nemčiji razne uvozne olajšave.

Guverner države Michigan v U. S. A. je proglasil osemdnevni moratorij za vse banke in denarne zavode v državi.

Šest novih kardinalov bo imenoval papež na tajnem konzistoriju dne 13. marca in sicer 4 italijanske in 2 druge (dunajskega in kanadskega nadškofa). S tem bo zopet večina kardinalov (30 : 28) italijanska, dočim je bilo doslej razmerje 26 : 26.

Dohodki češkoslovaške tobačne režije so znašali v januarju 1932 125,5 milijonov (v januarju 1932 132 milijonov) Kč.

Avtomobilska fabrika General Motors Comp. je prodala v januarju 50.000 voz, dočim v decembru le 20.000.

Mednarodni kartel za baker je povišal ceno bakra na 5,05. V Berlinu pa velja samo oficijalna cena 6,25 centa.

Avstrijske železarne so znižale cene za traverze za 6 šilingov ali okroglo 15%.

Dohodki nizozemskih železnice so znašali v letu 1932 103,28 milijonov goldinarjev napram 122,06 milijonom v l. 1931.

Število brezposelnih je v Združenih državah Sev. Amerike naraslo že nad 17 milijonov.

Francoska vlada je znižala uvozni kontingent za premog od 70 na 65%.

Vsled povečanja davka na sladkor mnogi nemški čebelarji niso mogli prehraniti čebel čez zimo. Vsled tega je poginilo v Nemčiji 200.000 rojev s 6 milijardami čebel.

V čistilnici olja v Šklednju pri Trstu je eksplodirala steklenica za kisik. Posledice eksplozije so bile strašne. Trije delavci in en inženir so bili na mestu mrtvi, od poškodb pa so kmalu nato umrli še trije drugi. Pet delavcev je težko ranjenih.

V šlezjskem rudniku Königin Luise je zasulo deset delavcev. Tri so rešili, enega so izvlekli mrtvega. Trije odgovarjajo še na trkanje, ostali pa so najbrže že mrtvi.

Huda zima je nastopila v Sev. Ameriki. Doslej je zmrznilo 53 oseb.

Že v 24 urah barva, plešča in kemično snati obleke, klobuke itd. Škrobi in svetloilka srajce, ovratnike in manjete. Pero, sušil, monga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4—6. — Solenburova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Denarstvo

Češkoslovaški denarni trg

V češkoslovaškem narodno gospodarskem društvu je govoril vodja papirnega kartela Karl Karasek o strukturi češkoslovaškega kapitalnega in denarnega trga.

Na podlagi statističnih podatkov iz leta 1930 je izračunal, da znaša notranja zadolžitev v Češkoslovaški (brez zasebnih dolgov in zasebnih hipotek) 91,6 milijard šl. kron, od katerih odpade 26,4 na notranji državni dolg, 9,7 na samoupravna telesa, 20,1 na industrijo in trgovino, 12,3 na kmetijstvo in ostanek 23,1 na komunalne hišne, efektivne in menične posojila. 64 odstotkov notranjega državnega dolga, to je 16,8 milijard je bilo koncem leta 1930 pri denarnih zavodih, poštini hranilnici in pri drugih fondih. — **Finančni kapital**, to je skupna vsota vseh vlog, obliacij, zavarovalnih rezerv, državnih posojil, delniških in ustanovnih kapitalov, je izračunal Karasek, da je znašal koncem leta 1932. 101 milijardo. V desetih letih se je ta kapital povečal za 58 milijard. Nato je opozoril Karasek na majhno likvidnost tega kapitala, ker so razpoložljiva sredstva večinoma (64%) kratkoročna. Zboljšanje bi moglo nastati samo na ta način, da bi se v večji meri uporabljali vrednostni papirji, delnice in obliacije. Večina vseh prihrankov se koncentrirala v ljudskih denarnih zavodih, ki nalagajo velik del svojega denarja izven lastnega kroga. Ta odvisna denarna sredstva ljudskih denarnih zavodov bi se morala koncentrirati in uspešno uporabiti za industrijo. Tudi vprašanje obrestne mere je odvisno od te rekonstrukcije.

*

Prioritete južne železnice bo plačala Jugoslavija v dinarjih z 20% ažijem. Ta znesek bo uporabljen za financiranje izvoza iz Jugoslavije.

Banka za mednarodna plačila v Baslu je podaljšala nemški Državni banki kredit za nadaljnje tri mesece.

Švicarska narodna banka izkazuje vsled majhnih odpisov le nezadno zmanjšanje čistega dobička in sicer od 5,70 na 5,31 milijonov švic. frankov. Zopet bo izplačala 6 odstotna dividenda. V svojem poročilu se banka odločno izreka za ohranitev zlate veljave.

Leteči dolgovi Nemčije so znašali dne 31. decembra 1932 1.836,2 milijona mark in so se povišali od novembra za 7,7 milijonov mark.

Madžarska narodna banka izkazuje, da je prišlo v letu 1932 v državo deviz za 193 milijonov, od katerih je izviralo 164 od izvoza, ostale pa od klirinškega prometa. Odziv deviz v tujino pa je znašal 123 milijonov za uvoz, 28 milijonov za račun države, 26 milijonov za tujski promet, 21 milijonov za dolgove. Poleg tega je bilo uporabljenih 58 milijonov od kompenzacij za plačilo uvoza. Razni klirinški računi so izkazovali koncem l. 1932. saldo v višini 42 milijonov pengov.

Zlato in devizna kritje nemških bankovcev se je po izkazu z dne 7. II. povečalo od 26,7% na 28,4%.

Creditanstalt namerava prodati vsa svoja podjetja na Balkanu. Tereščenko, novi ravnatelj Holding družbe, je že v ta namen prišel na Dunaj.

Centralni banki morajo vsled sklepa turške vlade odstopiti vse banke svoje devize. Na ta način upa turška vlada zbrati deviz za 2 milijona turških lir. V zvezi s tem se bo izvršila tudi revizija koncesije, ki jo ima Otomanska banka. Če se pogajanja ugodno zaključijo, bi odprla Otomanska banka turški vladi kredit do zneska 20 milijonov turških lir v tujih devizah.

Vloge v madžarskih bankah padajo. Po zadnjem poročilu finančnega odbora Državnega sveta so vloge v madžarskih denarnih zavodih zelo nazadovale. Leta 1930. so znašale 1.596 milijonov pengov, leta 1931. 1.201 in l. 1932 samo še 1.170 milijonov pengov.

VELIK DVIG CEN JAJC V AVSTRIJI.

V začetku preteklega tedna se je v Avstriji zelo dvignila cena za jajca in sicer deloma iz spekulativnih vzrokov, deloma pa vsled mraza, ki je zelo škodoval jajcem. Cena jajcem pa se je dvignila tudi zato, ker je popolnoma prenehal dovoz jajc iz Poljske. Cena jajcem se je dvignila od 10 do 15 odstotkov, mestoma celo za 20%. V veletrgovini so se jajca koncem preteklega tedna prodajala po 13 do 14,5 grošev. Manj pa so porasle cene v podrobni trgovini.

Težaven finančni položaj Bolgarske

Državni dohodki na Bolgarskem padajo stalno in državni deficit znaša že nekaj let več ko milijardo levov. Silno padanje državnih dohodkov najbolj jasno kažejo te številke (v milijonih levov): leta 1929. so znašali državni redni dohodki 3.318, l. 1930. 2.957, l. 1931. 2.810 in l. 1932. 2.483 milijonov levov. V štirih letih so se torej dohodki znižali za eno četrtno. Najbolj so padli dohodki od neposrednih davkov in sicer od 419 milijonov v letu 1929 na 253 milijonov v letu 1932 ali za 40%. Manj je odstotno padel donos posrednih davkov in sicer od 1.423 milijonov v l. 1929 na 1.080 milijonov v letu 1932. ali za 24%. Povišali pa so se dohodki od železnice, pošte in od pristaniških pristojbin. V letu 1929. so znašali ti dohodki 707 milijonov levov, l. 1932. pa 713 milijonov in so torej narasli za en procent.

Zelo trpi Bolgarska tudi od krize zaupanja, ki je nastopila po polomu Sofijske banke in trdke Bratov Brklovih. To krizo je še povečal odliv tujega kapitala, ker so bili vsi kratkoročni krediti odpovedani. Leta 1929. so znašali tuji krediti še pet milijard levov, toda že leta 1931. so znašali samo še tri milijarde, lani pa celo samo eno milijardo. Naravno je, da je vsled tega zavladalo na denarnem trgu popolno mrtvilo in samo za velike sezonske kupčije je še nekaj zanimanja. Da bi oživila trg, je Bolgarska narodna banka znižala obrestno mero od 9 in pol % na 8%. Njenemu zgledu so sledile tudi druge banke, toda kreditne razmere se vsled tega niso dosti zboljšale.

Bolgarska narodna banka vrši čisto deflacijsko politiko in stalno zmanjšuje obtok bankovcev. Tako je bilo l. 1930 bankovcev v obtoku za 3.682 milijonov levov, l. 1931. za 3.337 in l. 1932. za 2.657 milijonov levov. Narastel pa je obtok drobnega denarja in sicer od 153,6 milijonov levov v letu 1930 na 453,9 v l. 1931. in na 804,5 milijonov levov v letu 1932.

Nad vse trpi bolgarsko narodno gospodarstvo tudi od silnega padca cen. V primeri z letom 1914. je znašal indeks cen za rastlinske proizvode 64%, za živalske 65, za tekstilno blago 84, za gorivo 89 in za gradbeni material 89%. Tendencia cen pa je še nadalje padajoča.

Kako velike so finančne težave bolgarske vlade, se vidi najbolj iz tega, da bolgarski uradniki že 4 mesece niso prejeli plač. V vsem dolguje Bolgarska svojim uradnikom na plačah skoraj 900 milijonov levov. Listi zato zahtevajo, da se ta dolg na vsak način poravnava, ker mora zastati ves državni aparat, če bodo uradniki še naprej brez plače.

Bolgarski list »Zora« predlaga, da bi se plačale uradništvo plače na ta način, da bi se za februar takoj nakazale plače, za druge dolžne plače pa bi se ustanovil poseben fond, ki bi v roku dveh do treh let izvršil popolno likvidacijo vseh dolžnih uradniških plač.

Državne blagajne so na Bolgarskem prazne in država ne more zadostiti najnujnejšim obveznostim. Složno delo vseh Bolgarov bi bilo zato tem bolj potrebno, a žal revanšna misel preprečuje tako delo.

Zunanja trgovina

ZANIMANJE NEMCIJE ZA NAŠE PRIDELKE.

Kljub znani težnji nekaterih nemških krogov po avtarkiji se opaža v zadnjem času veliko zanimanje za naše pridelke. To zanimanje seveda ne izvira iz nobenih sentimentalnih razlogov, temveč iz čisto hladnih računov. Smatra se namreč, da je nemških zamrzlih terjatev v naši državi za okoli 200 milijonov mark. Do tega denarja ne morejo Nemci priti na drug način, kakor da uvozijo za to vsoto naše pridelke. Kajti danes je položaj takšen, da mora nemški izvoznik čakati več mesecev na svoj denar, pa čeprav mu je jugoslovanski uvoznik že nakazal dolžno vsoto. Zaradi tega so se nemški izvozniki organizirali, da tako lažje pridejo do svojega denarja. V prvi vrsti skušajo uvoziti koruzo

in jajca. Moremo zato pričakovati, da bo na spomlad naš izvoz v Nemčijo zelo narastel. K temu bodo gotovo tudi mnogo pripomogla trgovinska pogajanja z Nemčijo, ker je naše stališče mnogo bolj ugodno z ozirom na to, da so nemške terjatve neprimerno večje od naših.

*

JUGOSLOVANSKA POLJSKA TRGOVINA V LETU 1932.

Po statistiki naše zunanje trgovine je bil naš trgovinski promet s Poljsko v preteklem letu ta: po vrednosti smo izvozili na Poljsko blaga za 59 milijonov Din, iz Poljske pa smo uvozili blaga za 54,7 milijonov Din. Na Poljsko smo torej za nad štiri milijone izvozili več, kakor pa smo iz nje uvozili.

LIPSKI POMLADANSKI VELESEJEM 1933

Začetek dne 5. marca

Vse informacije daje

LIPSKI SEJMSKI URAD

ali

častni zastopnik

ING. G. TÖNNIES, Ljubljana, Dvořakova ul. 3/II

Telefon 2762

Fürstenbergove anekdote

Pred kratkim umrl berlinski bankir Fürstenberg ni slovel samo kot velik in nad vse uspešen finančni strokovnjak, temveč tudi po svojih ostrih dovtipih. Par primerov:

Fürstenberg je srečal starega znanca. »Kako je kaj?« — Znanec je tožil, da mu je silno dolgočasno, odkar je opustil svojo trgovino. Čas kar noče preiti. »Veste, kaj naredite?« ga vpraša Fürstenberg, »podpišite menico za posebno veliko vsoto, ki poteče v treh mesecih. Kar čudili se boste, kako bliskovito bodo pretekli ti trije meseci.«

V krogu prijateljev je Fürstenberg nekoč definiral pojem dividende takole: »Dividenda je oni del čistega dobička, ki ga pri najboljši volji ni mogoče več skriti.«

Nekdo je hotel spraševati Fürstenberga. Gospod Fürstenberg: »Kaj pa je vaše politično prepričanje?« Začuden nad vprašanjem, mu je Fürstenberg odgovoril: »To je čisto odvisno od tega, s kom govorim.«

Fürstenberg je bil dobre volje. Pa je zaklical v prijateljski družbi: »Fantje, po-

vem vam neko roparsko zgodbo.« — »Torej prični, na dan ž njo!« — In Fürstenberg je pričel: »Nekoč je bil neki bankir...« — »No, dalje!« so pričeli siliti prijatelji. Fürstenberg: »Je že konec zgodbe!«

Pred leti je na berlinski borzi igral veliko vlogo neki J. M., ki je bil čisto prostega pokolenja in tudi po letih eden najmlajših borznih magnatov. Nekateri so govorili, da ima ta borzni Benjamin zelo neotesane manire. Nekoč je nekdo Fürstenbergu ves ogorčen pripovedoval: »Ves čas ima ta človek med pogovorom roke v žepu.« — Nato Fürstenberg: »Veste kaj, meni je mnogo bolj všeč, če ima roke v svojem, ko v mojem žepu.«

Viljem II je nekoč vprašal Fürstenberga, če ne bi hotel, da bi ga odlikoval s kakšnim lepo donečim naslovom. Fürstenberg je odgovoril, da na naslove ne polaga nobene važnosti. Viljem II pa je še naprej silil in predlagal Fürstenbergu, da ga imenuje za tajnega komercialnega svetnika. Nato je dejal Fürstenberg, da bi bil edini naslov, ki bi ga sprejel, naslov konzistorijalnega (duhovnega) svetnika. »Pa to je nemogoče,« je vzdiknil Viljem II. »Žid (in Fürstenberg je bil žid) vendar ne more biti konzistorijalni svet-

Če primerjamo lanski naš izvoz in uvoz na Poljsko s predlanskim, potem vidimo, da je bil poljski uvoz v Jugoslavijo manjši za 12 milijonov Din, naš izvoz na Poljsko pa večji za 9 milijonov Din, ker smo predlani izvozili več sadja.

Da je mogla biti naša zunanja trgovina kljub splošni krizi v lanskem letu napram Poljski aktivna, dokazuje, da je dosti možnosti, da se trgovinski odnosi med obema prijateljskima državama še zboljšajo. Največ zaslug za zboljšanje trgovinskih odnosov s Poljsko imata Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu in Poljsko jugoslovanski gospodarski odbor v Jugoslaviji. Mnogo je pripomogel k zbolšanju trgovin. odnosi tudi poljsko jugoslovanski kompenzacijski dogovor, ki je povzročil, da bi se ohranil poljski izvoz, na Poljskem večje zanimanje za jugoslovansko blago.

*

Turška zunanja trgovina je bila lani aktivna za 15 milijonov turških lir. Največ je Turčija izvozila tobaka (za 26,9), grozdja (10,5) in jaje (za 8,0 milijonov turških lir).

Angleška zunanja trgovina. Vrednost angleškega uvoza je znašala v januarju 54,1 milijonov funtov, to je za 8 milijonov funtov manj ko v januarju 1932. Izvoz pa je znašal v januarju 29,2 milijonov funtov, za 1,9 milijonov manj ko januarja 1932. Re-eksport je znašal v januarju 4,189.118 funtov, za 1,050.227 funtov manj ko pred enim letom.

Obiščite automatični bulet D A J - D A M

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini: lastnice penziona »Erika« v Kranjski gori, Lepedat Zdenke. Konkurni sodnik dr. Bregar, upravnik mase notar Gajšek. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Kranjski gori dne 18. februarja ob 10. Oglasitveni rok do 17. marca. Ugotovitveni narok dne 24. marca ob 10.

Odpravljen je konkurz Livarne železa in kovin, družbe z o. z. v Gamelnah, ker ni kritja za stroške postopanja.

V zadevi trgovca Uršiča Antona v Laškem se določa narok za sklepanje poravnave na dan 28. februarja ob 10. pri sodišču v Laškem.

Ugotovitveni narok se določa: V konkurzni zadevi trdke »Manac« na dan 4. marca pri dež. sodišču v Ljubljani ob 9. uri,

glede Kmetijske eksportne zadrage v Mariboru pa na dan 6. marca pri mariborskem sodišču ob 9.

Odobri se poravnava trgovca Trebarja Matije v Ljubljani.

MLEKARSTVO V ITALIJI.

Letna proizvodnja mleka znaša v Italiji 50 milijonov hektolitrov. Od tega je 40 milijonov hl kravjega, 8 milijonov ovčjega in 2 milijona hl kozjega mleka. 80 milijonov hl se uporabi za izdelovanje sirovega masla in sira. Prodaja mleka in mlečnih izdelkov daje Italiji 6 milijard lir letno.

nik.« — »Prav zato bi hotel postati, ker bi bil potem edini žid s tem naslovom, dočim je tajnih komercialnih svetnikov med židi dosti.«

*

Na neki seji je poročal ravnatelj ves razburjen, da je neki izsiljevalec bil tako predrzen, da je zahteval od njega 1000 mark ali pa da bo razkril o banki prav hude stvari. »Samo po sebi se razume, da mi teh tisoč mark ne bomo plačali,« je dejal ravnatelj. Sem ves radoveden, kaj bi mogel ta izsiljevalec povedati! — »Veste kaj,« je dejal nato Fürstenberg, »jaz nisem radoveden. Plačajte mu zahtevanih tisoč mark!«

*

Ko je bila kriza zopet enkrat na višku, so spraševali Fürstenberga na borzi, kaj da misli o položaju. »Gospoda,« je dejal Fürstenberg. »Reči morem, da smo že čez hrib. Že gremo navzdol.«

*

Fürstenberg ni imel posebno rad bankirje, svojih stanovskih kolegov. Ko se je nekoč hvalil pred njim neki bančni ravnatelj, da je njegov zavod napravil tako dobre kupčije, da more ves ustanovni kapital izkazati kot dobiček, je pripomnil Fürstenberg: »Potem Vam čestitam, da ste zopet našli osnovni kapital.«

Dobava-prodaja

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. febr. t. l. ponudbe glede dobave 200 kg klobučevine v ploščah. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 20. februarja t. l. ponudbe glede dobave 28.000 kg pšenične moke; do 22. februarja t. l. glede dobave 1 vrtnega stroja; do 1. marca t. l. glede dobave 20 pol prešanega papirja, 10 komadov smirkovih plošč, 100 kg brodarskih žeblicev in 100 kg valjanih šin za kolesa.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 21. februarja t. l. ponudbe glede dobave sedlarskega materiala, raznega pisar. materiala; do 27. februarja t. l. pa glede dobave zidarskega orodja.

Direkcija drž. železarne Vares sprejema do 22. februarja t. l. ponudbe glede dobave raznih kemikalij; do 1. marca t. l. pa glede dobave silik-opeke za električne peči, raznega orodja za mizarje ter jeklenih ščetk.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 6. marca t. l. ponudbe glede dobave 65 m verig.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 2. marca t. l. ponudbe glede dobave žarnic in drugega električnega materiala; do 21. marca t. l. pa glede dobave raznih medenastih predmetov.

Oddaja zgradbe in zakupa restavracije na postaji Čačak se bo vršila potom ofertne licitacije dne 16. marca t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 21. februarja t. l. ponudbe glede dobave 12 zavrtkov splint in 250 kg žeblicev, 30.000 kg portland-cementa, 200 m svinčene kable, raznega materiala za sedlarje, 100 komadov rudarskih zgrtal, 100 komadov rudarskih želez (Bergeisen) ter 50 komadov rudarskih sekir; do 23. februarja t. l. glede dobave 4000 kg masti in 5000 kg riža.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave z dne 15. februarja ima med drugim to vsebino: Zakon o pogodbi o ureditvi plačevanja iz blagovnega prometa in po drugih obveznostih med kraljevino Jugoslavijo in republiko Češkoslovaško. — Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o dovoljenju olajšav gozdni industriji zaradi krize. — Naredbo o manipulacijskih taksah za izdajanje dovolil za provoz živine, perutnine in mesa. — Izprememba v pravilniku k čl. 14. zakona o neposrednih davkih. — Službena potovanja advokatskih pripravnikov v sodni praksi. — Razpis o postopku zoper uvoznike, ki uživajo ugodnosti, zaradi neredne voditve knjig o blagu, uvoženem po ugodnostih. — Odločba o izpremembi opazke za št. 24. uvozne cainske tarife. — Odločba o ukinitvi in o znižbi uvozne carine na turist. propagandni material. — Objave banske uprave. — Razne objave iz »Službenih novine«, razni razglasi sodišč in uradov ter druge objave.

NARODNA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Izguba

Račun dobička in izgube dne 31. decembra 1932.

Dobiček

Stroški				
Amortizacije	49,718.796'93			
Dvomišljive terjatve	7,815.570'48			
Cisti dobiček Din 23,983.226'22	50,813.302'57			
Od tega:				
5% rezervnemu fondu po čl. 7. zakona	1,199.161'31			
Državi po čl. 7. zakona	4,189.642'19			
Delničarjem po čl. 37. zakona	18,594.422'72	23,983.226'22		
		132,330.896'20		

Obresti od menic	100,525.122'48
Obresti od posojil na zastave	23,064.086'88
Dohodki od naložbe v inozemstvu	1,333.167'47
Plačane odpisane terjatve	321.776'59
Razni dohodki	7,086.742'78

Šef knjigovodstva:
Drag. Dragojević s. r.

Na podstavi čl. 34 in 53 zakona o Narodni banki in čl. 59 statuta je nadzorstveni odbor pregledal prednji račun dobička in izgube in ga odobrava, ko je ugotovil, da je pravilen.

V Beogradu, 5. januarja 1933.

Po sklepu upravnega odbora z dne 22. decembra 1932. smo podpisani pregledali prednji račun dobička in izgube, ga primerjali z glavnimi in vzporednimi knjigami in našli, da je v vsem točen in pravilen.

V Beogradu, 5. januarja 1933.

Člani upravnega odbora:

Mih. K. Šonda
Jov. T. Marković
Dr. Ferd. Gramberg
St. Stefanović

Člani nadzorstvenega odbora:

Žika Janković
Ljub. M. Mihajlović
Solomon A. Koen
S. Gođevac
T. Panić
Drag. V. Gavrović

Predsednik:

D. J. Živadinović

Imovina

Bilanca z dne 31. decembra 1932.

Dolg

Podloga:				
zlatu v blagajnah in v inozemstvu	1.760.826.408'06			
novcu v tujem denarju	805.746'80			
devize	206.502.331'69	1.968.134.486'55		
Devize, ki niso v podlogi		1.993.808'90		
Kovani novci:				
v srebru in niklju		139.915.283'—		
Posojila:				
na menice	2.111.974.154'13			
na vrednostne papirje	344.863.126'30	2.456.837.280'43		
Vrednostni papirji		15.451.200'—		
Predjuri predjuri državi:				
znesek pred zaključkom po odbitku deleža države pri zaslužku Narodne banke	1.812.810.152'23			
Začasni predjuri glavni državni blagajni	4.189.642'19	1.808.620.510'04		
Vrednosti rezervnega fonda		600.000.000'—		
Vrednosti fonda za amortizacijo nepremičnin		58.099.080'85		
Vrednosti bančnih fondov:				
za zidanje založnišča	2.112.450'—			
za podpiranje kmetijstva	335.854'42			
za podpiranje kmetijske književnosti	201.560'30	2.649.864'72		
Vrednosti pokojnin. fonda		21.665.102'04		
Nepremičnine	106.337.747'89			
Zavod za izdelovanje bankovcev	44.341.164'51	150.678.912'40		
Pohištvo in oprema		3.473.819'79		
Hranilni depoziti		29.098.296'—		
Depoziti po raznih računih in kavicijah		2.837.459.837'62		
		10.099.377.482'34		

Šef knjigovodstva:
Drag. Dragojević s. r.

Na podstavi čl. 34 in 53 zakona o Narodni banki in čl. 59 statuta je nadzorstveni odbor pregledal gornjo bilanco in jo odobrava, ko je ugotovil, da je pravilna.

V Beogradu, 5. januarja 1933.

Obtok in a vista obveznice Din 5.470.577.775'09

Skupno kritje 35'97%

Kritje v zlatu 32'18%

Po sklepu upravnega odbora z dne 22. decembra 1932. smo podpisani pregledali gornjo bilanco, jo primerjali z glavnimi in vzporednimi knjigami in našli, da je v vsem točna in pravilna.

V Beogradu, 5. januarja 1933.

Člani upravnega odbora:

Mih. K. Šonda
Jov. T. Marković
Dr. Ferd. Gramberg
St. Stefanović

Člani nadzorstvenega odbora:

Žika Janković
Ljub. M. Mihajlović
Solomon A. Koen
S. Gođevac
T. Panić
Drag. V. Gavrović

Predsednik:

D. J. Živadinović

Obšni zbori.

Obšni zbor d. d. »Balkan« za mednarodne transporte bo 4. marca v Ljubljani v družbenih prostorih. Na dnevnem redu je tudi sklepanje o izbrisu družbe iz trgovinskega registra.

Iržna poročila

LJUBLJANSKI ŽIVILSKI TRG

Trg je založen, kakor po navadi dobro. Zgodnje solate je vedno več na trgu, zlasti zelenega in rdečega radiča ter motovilca. Cene so v glavnem ostale neizpremenjene. Solate se običajno prodajajo merica po 2-50 Din. Prodaja se na trgu tudi že špi-

nača in sicer po 2 Din merica. Tudi drugih živil je dovolj na trgu. Cene večinoma neizpremenjene. Jabolka je še vedno dosti na trgu in se prodajajo po 2-50 — 4 Din kg. Jaje je dovolj in se prodajajo po 2-25 Din par.

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20.

Cetrtek, dne 16. februarja ob 15.: Zadoščenje. Gospa Cathleena. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Petek, dne 17. februarja: Zaprti. Sobota, dne 18. februarja: Voda. Red A. Nedelja, dne 19. februarja, ob 15.: Pastir

Peter in kralj Briljantin. Mladinska igra. Premiera. Izven. Ob 20: Dopust na Francoskem. Izven. Znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Cetrtek, dne 16. februarja: Rigoletto. Gosťovanje Josipa Rijaveca. Izven. Petek, dne 17. februarja: Pri belem konjčku. Red C. Sobota, dne 18. februarja: Viktorija in njen huzar. Izven. Globoko znižane cene. Nedelja, dne 19. februarja, ob 15.: Nizava. Gostuje gospodična Milena Verbičeva. Izven. Znižane cene. Ob 20.: Baletni večer. Pia in Pino Mlakar ter ves baletni zbor. Izven.

Brzjavlj:

Krispercoloniale Ljubljana

Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Častnik:

Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe. Veleprazarna kave. Mlini za dišave

LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 33

Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka. Mineralne vode

Točna postrežba — Ceniki na razpolago

Ustanovljeno leta 1840

● Priporočila se za izvršitev in popravila vseh elektrotehničnih in inštalacijskih del, popravil aparatov itd.

Havliček Fran, Ljubljana

Sprejemališče samo na SV. PETRA CESTI št. 5

dvorišče (hotel »SOČA«)

Telefon 34-21

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23

Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur